

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

5 maximumscore 1

Kern van een juist antwoord is:

In 1302 vond de Guldensporenslag plaats / was het Vlaamse gemeen succesvol in opstand gekomen tegen de patriciërs, zodat het stadsbestuur van Sint-Omaars met een onderzoek wilde uitsluiten/voorkomen dat de eigen ambachtslieden door middel van deze correspondentie inspiratie/steun zochten bij/kregen van deze (machtige) Vlaamse ambachtslieden.

Opmerking

Alleen als het antwoord een combinatie bevat van een verwijzing naar de Guldensporenslag/de succesvolle opstand van het Vlaamse gemeen en een daarbij passende uitleg over het onderzoek, wordt 1 scorepunt toegekend.

Vroegmoderne tijd

6 maximumscore 2

Voorbeeld van een juist antwoord is:

- Vives beweerde dat armenzorg voor meer rust/eenheid in de stad zorgde / dat armenzorg de kans gaf om je als weldoener op te stellen naar je medeburger waardoor armenzorg het algemeen belang diende (wat paste bij de ideeën over *bonum commune*). 1
- Aan het begin van de zestiende eeuw verschoof het zwaartepunt van de (opkomende wereld)handel (met onder andere de Spaanse koloniën) naar Antwerpen / werd de scheepvaart naar Brugge gehinderd door de verzanding van het Zwin / lag Brugge niet langer aan gunstige vaarwegen naar zee (waardoor de economie in Brugge achteruit ging). 1

Opmerking

Alleen als het antwoord bij de eerste deelvraag een combinatie bevat van een verwijzing naar de uitspraak van Vives en een uitleg over hoe dit paste bij bonum commune, wordt 1 scorepunt toegekend.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

7 maximumscore 4

Voorbeeld van een juist antwoord is:

- De Spanjaarden verwachten dat de Inca's de benoeming van Manco Inca zullen accepteren, omdat de ceremonie hem hetzelfde aanzien geeft als eerdere vorsten / omdat de ceremonie laat zien dat Manco Inca door zijn voorouders recht heeft op de troon / omdat ze een ceremonie toestaan die voortkomt uit de gebruiken van de Inca's. 1
 - De ceremonie gaat in tegen het motief van het verspreiden van christelijke waarden / het christendom/katholicisme, 1
 - omdat in de bron duidelijk wordt dat de Inca's (een van de volgende): 1
 - de Zon mogen aanbidden/mogen bedanken.
 - voorouderverering mogen uitvoeren door mummies rond te dragen/te verzorgen.
 - de ceremonie mogen laten uitvoeren door een Inca-priester.
 - Het lezen van deze beschrijvingen draagt bij aan het 'veranderende mens- en wereldbeeld van de renaissance en het begin van nieuwe wetenschappelijke belangstelling', omdat Europeanen zich er bewust van worden dat er culturen bestaan die voor hen onbekend zijn / die een andere godsdienst/andere tradities hebben. 1
- of
- Door het lezen van deze beschrijvingen wordt 'het begin van de Europese overzeese expansie' bevorderd, omdat hierdoor meer Europeanen/Europese vorsten inzicht krijgen in wat deze nieuwe landen kunnen opleveren aan macht. 1

Opmerkingen

- *Alleen als het antwoord bij de tweede deelvraag een juist cultureel motief bevat, wordt 1 scorepunt toegekend aan een daarbij passende verwijzing naar de bron.*
- *Als het antwoord bij de derde deelvraag alleen een kenmerkend aspect bevat zonder uitleg, wordt geen scorepunt toegekend.*

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

8 maximumscore 3

Voorbeeld van een juist antwoord is:

- In/Vanaf 1585 verliest Antwerpen haar stapelmarktfunctie / is de oogst verwoest door de Spaanse troepen / wordt de Schelde afgesloten (waardoor de handel/aanvoer in graan wegvalt). 1
- De penning moet de politieke boodschap overbrengen dat het (protestantse) bestuur in de noordelijke gewesten een beter bestuur is dan het Spaanse (katholieke) bestuur, 1
- wat wordt weergegeven door (een van de volgende): 1
 - de hongerende vrouw / de dood bij de Spanjaard / de tekst dat "tallose rampen voor de goddelozen zijn" op de voorkant (katholieke kant) van de munt.
 - de hoorn des overvloeds / de tekst dat goede dingen zijn voor diegene die op God vertrouwt op de achterkant (protestantse kant) van de munt.

Opmerking

Alleen als het antwoord bij de tweede deelvraag een juiste politieke boodschap bevat, wordt 1 scorepunt toegekend aan een daarbij passende verwijzing naar de bron.

9 maximumscore 2

Voorbeeld van een juist antwoord is:

- Door 'het ontstaan van feodale verhoudingen in het bestuur' moest de adel in ruil voor land het rijk verdedigen / ontstonden door het ontbreken van een sterk centraal gezag conflicten tussen leenmannen / tussen leenmannen en de leenheer (zodat de adel versterkingen liet bouwen). 1
- of
- Door 'de vrijwel volledige vervanging in West-Europa van de agrarisch-urbane cultuur door een zelfvoorzienende agrarische cultuur georganiseerd via hofstelsel en horigheid' moest de adel de horigen/ondergeschikten kunnen verdedigen in ruil voor hun werk (zodat de adel versterkingen liet bouwen). 1
 - Vanwege 'het streven van vorsten naar absolute macht' wilde Richelieu de macht van de adel verkleinen / ervoor zorgen dat de adel de macht van de vorst niet kon bedreigen (zodat hij de versterkingen van kastelen liet slopen). 1

Opmerking

Als het antwoord alleen een kenmerkend aspect bevat zonder uitleg, wordt geen scorepunt toegekend.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

10 maximumscore 3

Voorbeeld van een juist antwoord is:

- Bij de trans-Atlantische slavenhandel worden slaafgemaakten uit verschillende delen van Afrika naar Suriname gebracht, zodat er de noodzaak is voor het ontwikkelen van een gemeenschappelijke taal. 1
- De plantage-eigenaren kunnen met de taalgids ervoor zorgen dat er meer werk wordt verzet (omdat ze beter met hun slaafgemaakten kunnen communiceren) / er minder verzet is onder slaafgemaakten (omdat wreedheden worden voorkomen door de betere communicatie). 1
- Door 'de opkomst van emancipatiebewegingen' / 'de opkomst van politiek-maatschappelijke stromingen zoals het nationalisme' wilden de (voormalig) slaafgemaakten door in het Sranantongo te schrijven zich onderscheiden van de koloniale overheerser / hun eigen cultuur binnen de koloniale samenleving benadrukken/bewaren. 1

Opmerkingen

- *Als bij het antwoord bij de eerste deelvraag wordt uitgelegd dat Sranantongo wordt ontwikkeld om uit te sluiten dat de plantage-eigenaren de slaven kunnen begrijpen, wordt geen scorepunt toegekend (omdat Afrikanen al talen spraken die de plantage-eigenaren niet begrepen).*
- *Als het antwoord bij de derde deelvraag alleen een kenmerkend aspect bevat zonder uitleg, wordt geen scorepunt toegekend.*

11 maximumscore 3

Voorbeeld van een juist antwoord is:

- Dat Hutchinson een voorstander is van mercantilisme blijkt uit zijn opmerking dat hij wil dat thee uit Holland wordt uitgesloten / dat de consumptie/verkoop van thee van de EIC wordt aangemoedigd. 1
- De onafhankelijkheidsverklaring/het uitroepen van de Verenigde Staten (in 1776) kan met deze brief worden verklaard, 1
- omdat Hutchinson beschrijft (een van de volgende): 1
 - dat in de Raad oppositie tegen het Britse bestuur plaatsvindt.
 - dat hij denkt dat het verzet ook in de afgelegen delen van de provincie plaatsvindt.
 - dat de inwoners van Boston en omstreken geen boodschap hebben aan/niet bang zijn voor de gevolgen van het verzet.
 - dat hij blij zal zijn als er een manier gevonden zal worden om het Britse gezag te handhaven.

Opmerking

Alleen als het antwoord bij de tweede deelvraag een juiste historische gebeurtenis bevat, wordt 1 scorepunt toegekend aan een daarbij passende verwijzing naar de bron.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

12 maximumscore 1

Kern van een juist antwoord is:

Robespierre wilde Rousseaus idee over directe democratie/de algemene wil/volkssoevereiniteit vormgeven (omdat door de publieke tribune deze wil van het volk gehoord kon worden / het volk goedkeuring/afkeuring kon laten blijken over kwesties die in het parlement aan de orde kwamen).

Opmerking

Als bij het antwoord alleen wordt ingegaan op gelijkheid (zonder het noemen van de directe democratie/algemene wil/volkssoevereiniteit), wordt geen scorepunt toegekend.

Moderne tijd

13 maximumscore 2

De juiste volgorde is:

6, 4, 1, 3, 5, 2

Opmerking

Als door het weglaten van één foutief geplaatst nummer een verder complete en foutloze reeks ontstaat, wordt 1 scorepunt toegekend.

14 maximumscore 2

Voorbeeld van een juist antwoord is:

- Door de verkorte arbeidstijd zouden vrouwen minder in staat zijn in hun eigen onderhoud te voorzien / meer afhankelijk zijn van het inkomen van hun man (zodat de Arbeidswet de verder emancipatie van vrouwen hinderde).
- In 1889 hadden alleen mannen kiesrecht en volgens Drucker bewees de aanneming van de Arbeidswet dat mannen wetten aannamen die de verdere emancipatie van vrouwen hinderden / was vrouwenkiesrecht nodig om ervoor te zorgen dat er wetten zouden worden aangenomen die de emancipatie van de vrouw wel zouden bevorderen (zodat er vrouwenkiesrecht moest komen).

1

Opmerking

*Als bij het antwoord op de eerste deelvraag wordt ingegaan op de ontstane ongelijkheid tussen mannen en vrouwen, wordt geen scorepunt toegekend (omdat beantwoord moet worden op welke wijze de Arbeidswet de **verdere** emancipatie van vrouwen hinderde).*